

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

676

Vragen van het lid **Marcouch** (PvdA) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *het bericht «Jihadgemeenten eisen staatshulp»* (ingezonden 14 november 2014).

Antwoord van Minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie), mede namens de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 25 november 2014)

Vraag 1

Kent u het bericht «Jihadgemeenten eisen staatshulp»¹ en kent u de «Hoofdlijnenbrief preventie polarisatie, radicalisering en jihadisme» van het college van Burgermeester en Wethouders (B&W) van Den Haag aan de gemeenteraad van Den Haag?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening van het genoemde college van B&W dat «het antwoord op radicalisering en jihadisme niet alleen kan bestaan uit repressie», dat «het van groot belang is dat de juiste toon wordt aangeslagen» en dat «dat erkenning betekent dat het leeuwendeel van de moslims niet onze tegenstander maar juist onze bondgenoot is bij de aanpak van radicalisering en jihadisme en dat moslims – ook als ze orthodox zijn – volwaardige burgers van de stad Den Haag zijn»? Zo ja, waarom? Hoe geeft u uiting aan deze mening? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Ja, ik deel deze mening. De dynamiek van de actuele dreigingssituatie vereist een breed palet aan mogelijke interventies, zoals inlichtingenmatige, strafrechtelijke, bestuurlijke en financiële maatregelen én investeringen in preventie. Al sinds maart 2013 is sprake van een geïntensiverde inzet bij alle betrokken diensten en overheden. Deze lopende binnenlandse aanpak en

¹ <http://www.ad.nl/ad/nl/1040/Den-Haag/article/detail/3789267/2014/11/13/Burgemeesters-eisen-hulp-bij-opvang-Syriegangers.dhtml>

² Hoofdlijnenbrief preventie polarisatie, radicalisering en jihadisme 2015–2019 – RIS 278115
Gepubliceerd: 12-11-2014 <http://www.denhaag.nl/home/bewoners/gemeente/document/Hoofdlijnenbrief-preventie-polarisatie-radicalisering-en-jihadisme-20152019.htm>

samenwerking heeft een extra impuls gekregen door en is tevens geborgd in het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme (Kamerstuk 29 754, nr. 253). Met een combinatie van repressieve en preventieve maatregelen werken overheid en maatschappelijke partners aan een weerbare samenleving die in staat is de verhoogde dreiging nu en in de toekomst het hoofd te bieden en processen die leidden tot radicalisering en spanningen te voorkomen. Het gaat om het aanpakken van kwaadwillenden en hun boodschappers en uiteraard niet om hele bevolkingsgroepen of religies. In Nederland is de jihadistische beweging een kleine, maar gevaarlijke extremistische, sekte achtige groepering die geweld propageert als enig middel om haar doelen te realiseren. Deze beweging presenteert zich als de enige legitieme geloofsverteenwoordiging voor moslims. Hierdoor ontstaat vertroebeling in de beeldvorming over moslims. Het overgrote deel van de moslims distantieert zich juist van de jihadistische beweging en is bondgenoot in de aanpak. Daarbij wordt nauw samengewerkt met de moslimgemeenschappen.

Vraag 3 en 4

Deelt u de mening van het college van B&W dat overleg nodig is met het rijk over de aanpak van terugkeerders en de financiering van de aanpak? Zo ja, waarom? Wanneer gaat u dit overleg aan en worden de resultaten daarvan bekend gemaakt? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de mening van het college van B&W van Den Haag dat gemeenten hun verantwoordelijkheid voor de opvang van terugkeerders «nu niet voldoende kunnen waarmaken»? Zo ja, waarom niet? Leidt dat tot situaties waaruit blijkt dat de opvang in individuele gevallen daadwerkelijk te kort is geschoten? Aan welke situaties moet worden gedacht? Zo ja, levert dit concreet gevaar op? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3 en 4

Ik deel de zorgen die het Haagse college uit over terugkeerders. De aanpak van radicalisering en jihadisme vergt een gezamenlijke, goed afgestemde aanpak tussen het Rijk en lokale overheden. Daartoe overleg ik – samen met de Minister van SZW en de Minister van BZK – elke zes weken met de meest betrokken burgemeesters. In dit overleg wordt doorlopend overwogen of aanvullende maatregelen nodig zijn. Het voorstel van burgemeester Van Aartsen is uiteraard onderdeel van deze overwegingen. Daarnaast wordt in overleg met de VNG de samenwerking geïntensiveerd met andere de Nederlandse gemeenten.

Gemeenten staan er niet alleen voor in de aanpak jihadisme en de problematiek van terugkeerders. Alle beschikbare middelen bij alle partners (landelijk en lokaal) worden aangewend om de risico's die van terugkeerders uit gaan weg te nemen. Politie en AIVD maken een inschatting van de dreiging van elke onderkende jihadganger zodat de meest effectieve maatregelen kunnen worden toegepast met het doel de dreiging die van terugkeerders uitgaat te verminderen. In multidisciplinaire casusoverleggen (die een niet-vrijblijvend karakter kennen) worden terugkeerders in het lokale domein regelmatig besproken. Hierin werken de landelijke en lokale partijen intensief samen ten behoeve van de te nemen maatregelen.

Vraag 5

Hebben ook andere gemeenten hun zorgen aan u geuit over hun verantwoordelijkheid voor de terugkeerders? Zo ja, welke gemeenten zijn dat en waaruit bestaan hun zorgen?

Antwoord 5

Het Rijk en diverse gemeenten delen de zorgen over terugkeerders. Zoals in het antwoord op vraag 3 en 4 beschreven is, vindt regelmatig overleg plaats tussen de Ministers van Justitie, SZW en BZK en betrokken gemeenten. Daarnaast is er intensief contact tussen gemeenten die te maken hebben met deze problematiek en de NCTV. Indien gemeenten zorgen en vragen hebben, dan kan dit in deze contacten geadresseerd worden.

Vraag 6 en 7

Deelt u de mening van het college van B&W van Den Haag dat teruggekeerde en tegengehouden jihadgangers desnoods tegen hun wil gescreend moeten worden? Zo ja, waarom en waarom staat dat dan al niet in uw Actiepro-

gramma Integrale aanpak Jihadisme? Wie moet die screening uitvoeren? Zo nee, waarom niet?

Hoe denkt u over het gedwongen volgen van deradicaliseringsprogramma's? Acht u het gedwongen veranderen van denkbeelden effectief mogelijk?

Antwoord 6 en 7

Zoals gezegd worden alle beschikbare middelen bij alle partners (landelijk en lokaal) aangewend om de risico's die van terugkeerders en tegengehouden jihadgangers uit gaan, weg te nemen. Hiertoe zijn zij onderwerp van inlichtingenmatig en/of strafrechtelijk onderzoek. Politie en AIVD maken een inschatting van de dreiging van elke onderkende jihadist.

Er zijn diverse manieren waarop getracht wordt het gedachtegoed van jihadisten te beïnvloeden. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat deradicaliseringsprogramma's alleen effectief zullen zijn als het een op maat toegespitst programma is.

Vraag 8

Deelt u de mening dat het centraal opvangen van terugkerende Syriëgangers buiten hun eigen woonplaats het risico met zich kan meebrengen dat daardoor re-integratie van deze personen juist belemmerd kan worden? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Voor centrale opvang van terugkerende Syriëgangers, anders dan in het kader van een strafrechtelijke procedure of na veroordeling, bestaat geen grondslag. Derhalve kan ik momenteel geen uitspraak doen over de mate waarin opvang buiten de eigen woonplaats re-integratie kan belemmeren.

Vraag 9

Deelt u de zorgen dat te veel gemeenten niet de nodige kennis en expertise in huis hebben om effectief radicalisering tegen te gaan? Zo ja, hoe wilt u de kwaliteit van de uitvoering vorm geven en verbeteren? Deelt u de mening dat in plaats van dure inhuur van externen er beter geïnvesteerd kan worden in het onderwijs, in de politie en in de hulpverlening en aangesloten moet worden bij burgerinitiatieven in het bijzonder uit de gemeenschap zelf? Zo nee, waarom deelt u die zorgen niet?

Antwoord 9

Het Rijk ondersteunt de meest betrokken gemeenten om hun lokale preventieve aanpak verder uit te bouwen, bijvoorbeeld met het versterken en trainen van sleutelfiguren en deskundigheidsbevordering. Daarnaast zal een op te richten Expertiseunit Sociale Stabiliteit praktische ondersteuning bieden aan alle gemeenten en professionals bij hun aanpak van radicalisering en het vroegtijdig signaleren van zorgwekkende ontwikkelingen en maatschappelijke spanningen. Over de oprichting van deze Expertiseunit is uw Kamer door de Minister van SZW op 30 oktober jl. geïnformeerd (brief «invulling transformatie kennisfunctie», 30 oktober 2014; Kamerstuk 32 824, nr. 76). De Expertiseunit zal begin 2015 operationeel zijn.

Vraag 10

Is het waar dat u overweegt «gevaarlijke terugkeerders onder te brengen in een Inrichting voor Stelselmatige Daders»? Zo ja, in welk (Kamer)stuk kan kennisgenomen worden van dit idee en de onderbouwing daarvan? Kunt u zo nodig de Kamer alsnog op de hoogte stellen van dit idee en de onderbouwing? Zo nee, wat is er dan niet waar?

Antwoord 10

Momenteel zie ik of het mogelijk is om elementen uit het programma-aanbod van de «Inrichting Stelselmatige Daders (ISD-maatregel)», die zien op gedragsverandering, toe te passen op terugkeerders (zoals aangekondigd in het Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme, Kamerstuk 29 754, nr. 253). Maatwerk is daarbij van groot belang.